

Biskopsmötets bedömning av följderna av högsta förvaltningsdomstolens avgörande 18.9.2020 inom Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland samt slutsats om fortsatta åtgärder

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande och biskopsmötets bedömning

Högsta förvaltningsdomstolen gav den 18 september 2020 sitt avgörande (HFD:2020:97) om huruvida domkapitlet hade kunnat anse att en enligt äktenskapslagen tillåten vigsel av samkönade par till äktenskap innebar ett handlande som stred mot de skyldigheter som prästämbetet medför och prästlöftet enligt 5 kap. 3 § 3 mom. i kyrkolagen och därför kunnat ge prästen en skriftlig varning. Högsta förvaltningsdomstolen höll domkapitlets beslut i kraft.

HFD motiverar sitt avgörande genom att hänvisa till religionsfriheten och kyrkans autonomi samt till kyrkans oförändrade äktenskapssyn. Kyrkorna och de religiösa samfunden har fortsättningsvis en självständig rätt att bestämma om de viger samkönade par till äktenskap. När äktenskapslagen ändrades var avsikten inte att ingripa i religiösa samfunds rätt att bestämma om villkor och former för kyrklig vigsel.

I motiveringarna konstateras även att äktenskapssynen inom evangelisk-lutherska kyrkan i Finland före den ändring av äktenskapslagen som trädde i kraft den 1 mars 2017 har grundat sig på att äktenskapet är mellan man och kvinna, och att denna syn inte har ändrats genom kyrkans egna beslut. HFD konstaterar att biskopsmötet i sin redogörelse 2016 hade konstaterat att ändringen av äktenskapslagen inte påverkar en prästs rätt att viga till kyrkligt äktenskap. Kyrkoordningen och kyrkohandboken utgör tillsammans regelverket för kyrklig vigsel. En präst som viger ett par till kyrkligt äktenskap är skyldig att förrätta vigseln enligt bestämmelserna i kyrkoordningen och kyrkohandboken.

HFD:s beslut klargör det rättsliga läget beträffande kyrklig vigsel av samkönade par. Beslutet är viktigt också med tanke på religionsfriheten. Det bekräftar att kyrkan som religionssamfund har en intern autonomi och en självständig rätt att bestämma om den viger samkönade par till äktenskap eller inte. HFD:s avgörande bekräftar att kyrkans nuvarande äktenskapssyn i ljuset av de fattade besluten är tydlig och bygger på uppfattningen att äktenskapet ingås mellan man och kvinna. För att ändra på äktenskapssynen krävs ett beslut med kvalificerad majoritet i kyrkomötet.

Biskopsmötets tidigare ställningstagande och slutsats

I biskopsmötets svar till kyrkomötet den 6 augusti 2020 konstaterades att "frågan om parförhållanden och äktenskap för samkönade teologiskt och mänskligt sett är en genuint flerdimensionell sak. I frågan kan man motiverat komma fram till flera slutsatser, såsom det beskrivits i konstitutionsutskottets betänkande 1/2018. Meningsskiljaktigheterna kring synen på äktenskapet inom kyrkan kan således inte lösas på ett sätt som tillfredsställer alla. Det här avlägsnar inte skyldigheten att föra en respektfull debatt och sträva efter att sammanjämka olika uppfattningar och förhoppningar. ... Alla är överens om att strävan efter att undertrycka, isolera, avskeda/avskilja eller slå ner en anställd, en medlem eller en andlig rörelse inom kyrkan inte är den rätta lösningen. Ingen får tvingas att ändra sin äktenskapssyn eller att handla mot sin övertygelse."

Biskopsmötets slutsats

Med stöd av det som anförts ovan konstaterar biskopsmötet att domkapitlet har rätt att besluta om påföljder för präster som i strid med kyrkans äktenskapssyn och de anvisningar som getts har vigt samkönade par till äktenskap. De vigslar som kommer till kännedom ska behandlas från fall till fall. Det är skäl att vara återhållsam när man beslutar om påföljder.